

Temel Bileşenler

İnorganik

- * Su (H_2O)
- * Mineraller
(I, Fe, Ca, Na, Cl, K, Mg...)
- * Tuzlar ($NaCl$)
- * İnorganik asitler (HCl)
- * İnorganik bazlar (NH_3)
- * CO_2 , O_2 , N_2 gazları

Organik

CHO

- * Karbonhidrat (şeker)
- * Lipit (yağ)
- * Protein
- * Vitamin (A, B, C, D, E, K)
- * Enzim
- * Nükleik Asit $\begin{cases} \rightarrow DNA \\ \rightarrow RNA \end{cases}$
- * ATP
- * Hormon

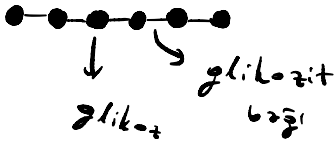
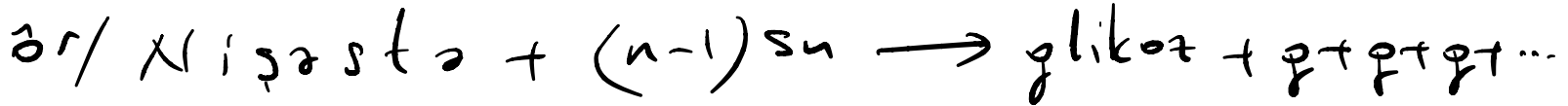
Su (H₂O)

* inorganiktir. (< karbon yok)

* Oksijen yoksul,
Hidrojen yoksul
H₂O sındırıcı

⊗ Su, (hidroliz) sındırimde kullanılır. (su harcama)

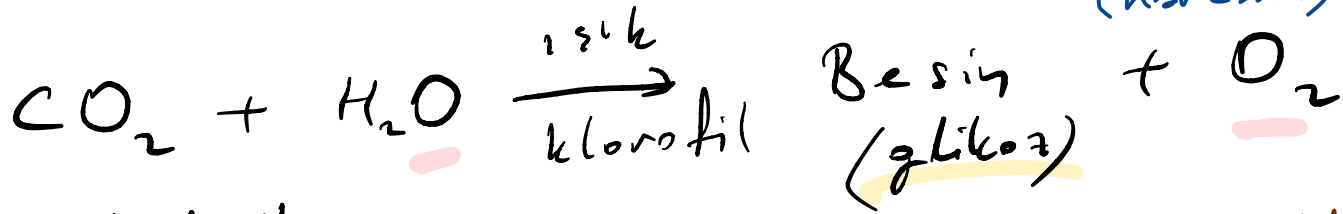

sındırım (hidroliz) $n \rightarrow$ glikoz sayısı

Hidroliz
su ile parçalanmak

* $Baz\ sayisi = Su\ sayisi$

④ S_u , fotosentez olayında kullanılır.
(havesunur)

Karbon dioksit su

→ Fotosentez ile organik besin monomerleri üretilir.

→ Fotosentez ile sudaki oksijen atmosfere verilir.

* S_u , kemosentez olayında kullanılır.

Not: Fotosentez; bitkiler ve bazı bakterilerde...
Kemosentez ise bazı bakterilerde görülür.

* Su, metabolik olaylarda rol alır.

★ → Enzimler, su bulunan ortamda çalışır.
(en az %15 su olması)

ör/ Kurutma (biber...), reçel, salata, pekmiz...

→ Su, düzenleyicidir. (enzimler dolaylı)

* Su, tohumun çimlenmesinde rol alır.

* Su, boşaltımında rol alır.

→ NH_3 (amonyak) veya üre; su ile seyreltilip dışarı atılır.

(su, zehiri seyreltir = etkisini azaltır)

→ Amonyak suda sözünür.

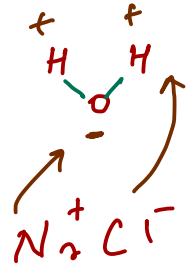
* Su, iyi bir sözünürdür.

örneğin tuz ... suda sözünür.

→ Suyun negatif tarafı, Na^+ ile bağ oluşturur.

→ Suyun pozitif tarafı, Cl^- iyonlarına gider. Böylece tuz suda sözünür.

→ Tuz, glikoz...un kan plazmasında taşınır.

* Su, sıcaklığının ayarlanmasında (dengeyi
olmadığında) rol alır $\rightarrow$ Terleme ...

* Su, ani sıcaklık değişimini önler (özellik yüksek)
 $\rightarrow$ Sıcaklık değişimini yavaş olur

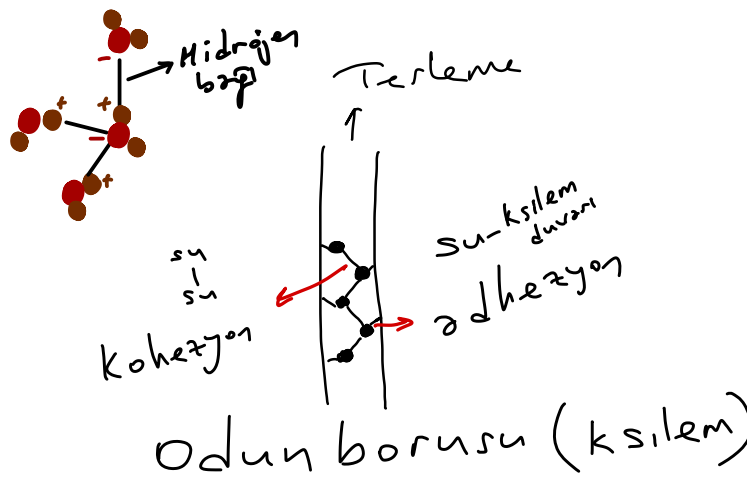
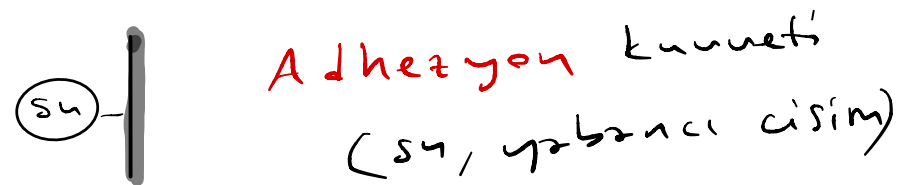
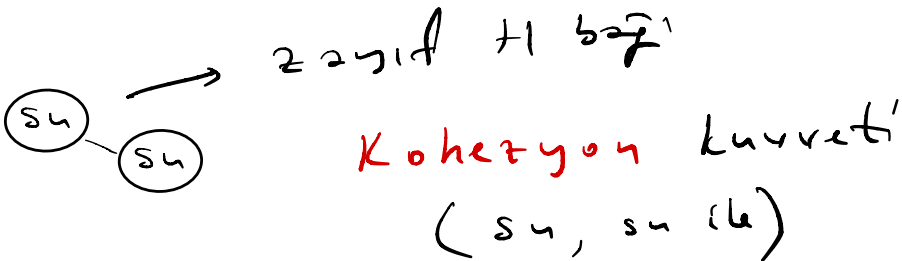
$\rightarrow$ Öz ısı yüksektir

* $\text{Özellik ısı} = \text{Özellik ısı} = \text{Isınma ısı} = 1 \text{ gr (saf maddenin)}$
(suyun)

sıcaklığını 1°C artırmak için gerekli olan

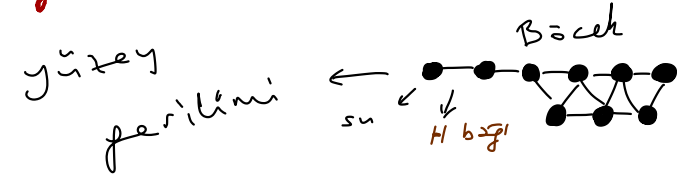
ısı enerjisi miktarıdır

* Suyun kohezyon ve adezyon özelliği var

* Kohezyon ve adezyon olayları bitkilerde suyun taşınmasında rol alır.

* Suyun yüzey gerilimi özelliği ile bazı böcekler suyun üzerinde durabilir.
(kohezyon özelliği)

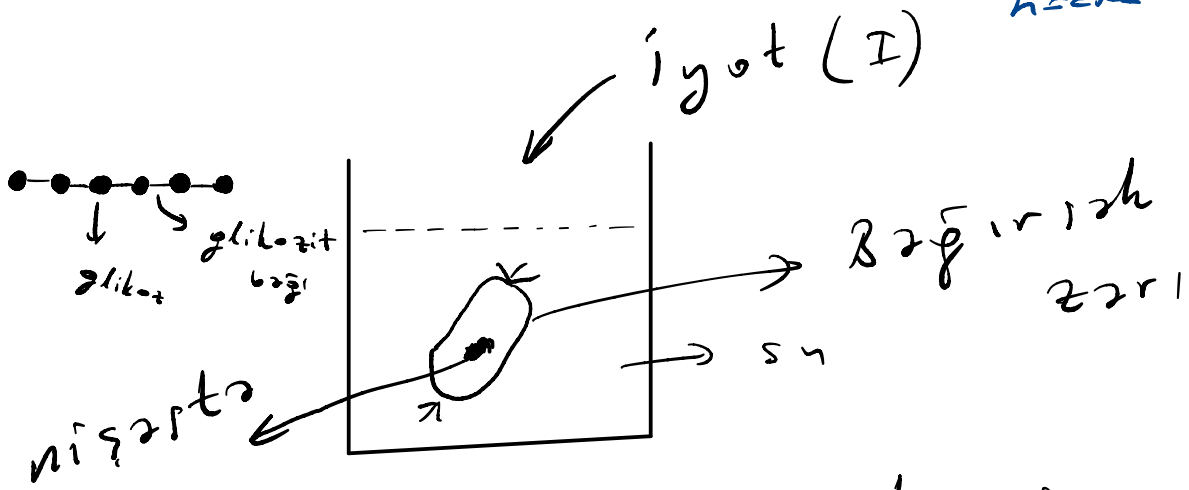

Mineraller

- * İnorganiktir.
- * Tüm canlılar mineralleri dışardan alır.
→ Mineralleri canlılar üretmez.
- * Canlılar için minerallerin kullanılması;
elzem (temel = zorunlu) dir.
- * Bir mineral seviyesinin eksikliği, başka mineral
ile giderilemez.
- * Minerallerin eksikliği veya fazlalığı hastalık yapar.
- ⊕ Minerallerin sindirime ihtiyacı yok.
→ zaten hücre zarından geçebilecek kadar küçüktür.

⊕ mineral,
hücre zarında geçer.

- * iyot, bağırışk işine gesebilir.
- * iyot, nişastanın ayırıcısıdır.
- Nişastayı maxi-mor renge dönüştürür.

*) Mineraller, kofaktördür.

* → Bazı enzimlerin çalışmasında rol alır. (kofaktör) Enzime yardımcıdır.

→ Mineraller, düzenleyicidir. (enzimden dolayı)

*) Mineraller, ortamın yoğunluğuna veya hücrenin yoğunluğuna etki eder.

*) Mineraller, canlı yapısına katılır.

* Mineraller, enerji amacıyla kullanılmaz

→ Solunum ile ATP üretimi için; Karbonhidrat, yağ, protein kullanılır.

→ [Bazı kemosentez olaylarında minerallerin oksitlenmesi ile ATP üretilir. Bu enerji ile CO_2 ve H_2O birleşir, besin üretilir.]

CHON

%96,5 → Oksijen (%65) Karbon (%18,5) Hidrojen (%9,5) Azot (%3,3)

%3,7 → Kalsiyum (%1,5) Fosfor (%1) Potasyum, Kükürt, Sodyum,
(Ca) (P) (K) (S) (Na)

Klor, Magnezyum
(Cl) (Mg)

%0,1 iz elementler: Demir, iyot, çinko, Flor, ...
(Fe) (I) (Zn) (F)

Ca (kalsiyum) → Kemik ve dişin yapısında
→ Kasların salgımasında
→ Kanın pıhtılaşmasında ... rol alır

Fe (Demir) → Hemoglobin (CHONFe)
→ Alyuvarda kırmızı rengini verir.
→ O₂ taşıyıcı. → Eksikliği anemi (kansızlık) hastalığı

Mg (Magnezyum) → Klorofil (CHONMg)
Bitkilere yeşil rengini verir.

N (Azot) → Protein, enzim, DNA, RNA, ATP, vitamin

P (Fosfor) → Hücre zarı (fosfolipit), ATP, DNA, RNA

Na (Sodyum) → Sinirsel iletimde
K (Potasyum) → Sinir hücresinde uyartı iletiminde

I (iyot) → Tiroid bezinin hormonu için gereklidir. (Tiroksin hormonu)

S (Kükürt) → Bazı aminoasitlerin (proteinlerin monomeri) yapısında bulunur.

Cl (Klor) → mide öz suyu oluşumunda rol alır. (HCl) mide asidi.

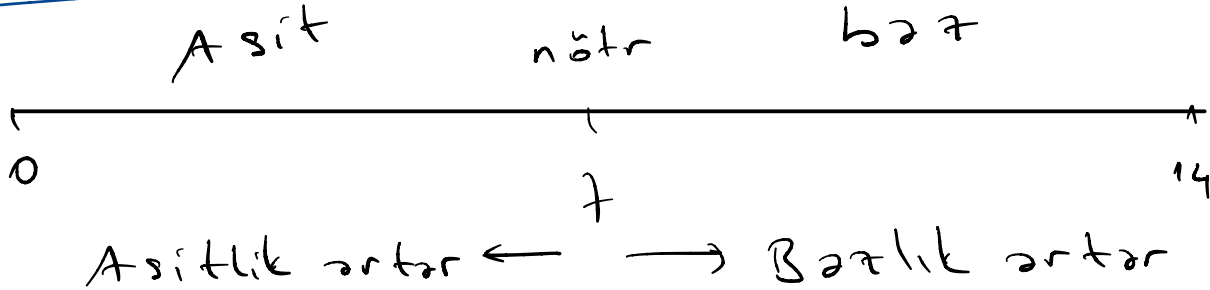
Asit ve Baz

* Ortamın asit veya bazlık durumu enzimlerin salımlarını etkiler.

→ Metabolizmayı etkiler.

→ Düzenleyici özellik gösterirler.

pH metre:

ör/
Kan pH: 7,4

mide pH: 2

incebağırsak pH: 8

Asit: Suda çözüldüğünde H^+ iyonu verir.

* Genellikle tatlara ekşidir. Tokicidir, metali zindendir.

* Mavi turnusol kağıdını kırmızıya dönüştürür.

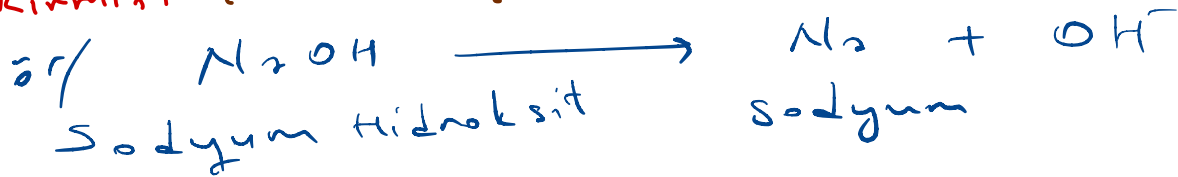
(Mide asidi) Hidrojen klorür   Hidrojen   Klor

* Tuz asiti, sitrik asit (limon), asetik asit (sirke), ---
organik asitlere örnektir.

Base: Suda çözüldüğünde OH^- iyonu verir.

* Genellikle tatlara acıdır. Ellere kaşıntı hissi verir.

* Kırmızı turnusol kağıdını maviye dönüştürür.

* Adevin, Pimin, Guzin, sitozin ise organik bazlara örnektir.

pH örnekleri:

Bataryya 0
Tuz ruhu HCl 0-1
(hidroklorik asit)
Mide öz suyu 1-2
Limon suyu 2,5
Kola 2,5
Sirke 3
portakol suyu 3,5
Domates suyu 4
Bira 4,5
Kahve 5
Çay 5,5
Süt 6,5

yağmur suyu 6
sıfır su 7
deniz suyu 8

Tükürük 7,4
Gözyaşı 7,4
Kan 7,4
ince bağırsak 8,5
Pankreas öz suyu 8,5
Karbonat 9
Sabunlu su 10
Amonyak (NH₃) 11,5
Çamaşır suyu 12,5
NaOH 13,5
(sodyum hidroksit)

* pH değerinin sabit kalması için zayıf asitli tamponlar rol alır.

Tuzlar

ör/ NaCl (Sodyum klorür) yemek tuzu

* Mineraller;

→ ortamın yoğunluğuna

→ Hücrenin yoğunluğuna

etki eder.

